

KRAJOWA RADA NOTARIALNA

ul. Dzika 19/23, 00-172 Warszawa
tel. 22 635-78-40
fax. 22 635-79-10

e-mail: biuro@krn.org.pl

www.krn.org.pl

Warszawa, dnia 21.08.2020 r.

L.dz. 05/540/20

**Szanowny Pan
Aleksander Pocięj
Przewodniczący
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji
Senat**

Szanowny p. Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 15 lipca 2020 r. (BPS.DKS.KPCPP.0330.23.2020), z prośbą o przekazanie uwag do petycji nr P10-09/20 dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie między innymi zmiany art. 129 § 2 kodeksu postępowania cywilnego (dalej: kpc), Krajowa Rada Notarialna przedstawia poniżej opinię w tym zakresie.

Jedna z proponowanych w petycji nr P10-09/20 zmian dotyczy art. 129 § 2 kpc. W punkcie 3 petycji, jej autor postuluje zmianę przepisów postępowania cywilnego poprzez zmianę art. 129 § 2 kpc w ten sposób, aby dać możliwość poświadczenia dokumentu za zgodność z oryginałem przez **stronę procesu** będącą adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a nie tylko przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Natomiast w sporządzonej przez Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji w Kancelarii Senatu informacji o petycji, jako przedmiot petycji wskazano zmianę art. 129 § 2 kpc w zakresie umożliwienia poświadczenia dokumentów za zgodność z oryginałem przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego oraz radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nie występują w postępowaniu jako pełnomocnicy.

Obecny stan prawny opiera się o zmiany wprowadzone do kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustawy w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz.U. nr 216, poz. 1676). Wprowadzono wówczas możliwość uwierzytelniania dokumentów przez występujących w sprawie pełnomocników stron: adwokatów, radców prawnych, radców Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz rzeczników patentowych. Zgodnie z art. 129 § 4 kpc, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, sąd, na wniosek strony albo z urzędu, zażąda od strony składającej odpis dokumentu, o którym mowa w art. 129 § 2 kpc, przedłożenia oryginału tego dokumentu.

Wprowadzona w 2009 roku zmiana motywowana była ekonomią procesu i usprawnieniem przebiegu postępowania cywilnego i złamała dotychczasową zasadę, że poświadczenia dokumentu dokonuje notariusz – profesjonalny podmiot, którego jednym z podstawowych obowiązków jest zachowanie bezstronności. Gwarancją prawidłowości dokonywanych czynności poświadczeniowych przez profesjonalnych pełnomocników stron miała być możliwość sądowej kontroli, to jest żądanie przedłożenia oryginału dokumentu na podstawie art. 129 § 4 kpc.

Natomiast interpretacja brzmienia przedmiotu petycji wskazanego w informacji o petycji prowadzi do wniosku, iż zmiana ta miałaby iść jeszcze dalej. Poświadczeń mieli by móc dokonywać adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi czy radcy Prokuraturii Generalnej, którzy nie występują jako pełnomocnicy strony danego postępowania. O ile dotychczas oryginał dokumentu, którego poświadczona kopia przedkładana jest w sądzie, pozostaje w posiadaniu poświadczającego go pełnomocnika procesowego, tak w opisanej sytuacji już by nie było.

Różnica w usytuowaniu notariusza i adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego czy radcy Prokuraturii Generalnej jest wyraźna. W tym kontekście należy wskazać na specyficzny charakter zawodu notariusza, który ma ustawowy obowiązek bezstronności i przestrzegania tajemnicy zawodowej, zaś jego odpowiedzialność dyscyplinarna uregulowana w ustawie ma również wymiar etyczny, będąc przedmiotem zasad deontologii zawodowej i kodeksu etycznego.

Stąd też ustawodawca wprowadził granicę między czynnościami dokonywanymi przez notariusza a np. adwokata. W kontekście proponowanej w petycji zmiany, przymiot osoby wykonującej zawód zaufania publicznego stosowany także w stosunku do adwokatów nie ma znaczenia, albowiem istota tego zawodu polega na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami. Zadaniem adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego czy radcy Prokuraturii Generalnej jest reprezentowanie danego mocodawcy, natomiast nad należyтым

zabezpieczeniem praw i słuszych interesów wszystkich stron czuwa notariusz, który ma obowiązek robić to bezstronnie.

Proponowana w związku z przesłaną petycją zmiana ma na celu poszerzenie zakresu uprawnień adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych i radców Prokuraturii Generalnej, co w konsekwencji powinno jednak pociągnąć za sobą wprowadzenie przepisów proceduralnych nakładających na te grupy zawodowe chociażby obowiązek prowadzenia repertoriów rejestrujących tego typu czynności. Każda czynność dokonywana przez notariusza jest odnotowana w repertorium i dzięki temu w przypadku czynności notarialnych można mówić o pełnej ich rozliczalności. Brak takiego obowiązku w stosunku do innych grup zaufania publicznego w sytuacji nadania im nieograniczonych uprawnień do poświadczania dokumentów grozi utratą zaufania do instytucji poświadczania i godzi w bezpieczeństwo obrotu prawnego.

Kolejną zmianą będącą konsekwencją nadania wskazanych w petycji uprawnień powinno być także wyposażenie wskazanych powyżej grup zawodowych w uprawnienia pozwalające legitymować osoby, które żądają sporządzenia tego typu poświadczeń (osoba okazująca oryginał dowolnego dokumentu mającego lub mogącego mieć znaczenie procesowe nigdy nie może być osobą anonimową).

Ze względu na przedstawione wyżej argumenty Krajowa Rada Notarialna postuluje, aby nie podejmować działań w stosunku do przedmiotowej petycji, zgodnie z art. 90d ust. 2 Regulaminu Senatu.

Z
p o s t a n o w i e n i e

Prezes
Krajowej Rady Notarialnej

M. Bialecki

Mariusz Bialecki